

Vid konstaterad smitta behöver kaningården saneras. Detta innebär att burar samt alla tillbehör (skålar, vattenflaskor, hus, skyfflar, skottkärror etc.) som varit i kontakt med kaniner eller kaninernas avföring/urin först ska rengöras med vatten och vanlig rengöringsmedel för att få bort all synlig smuts. Därefter ska burar och tillbehör desinficeras med exempelvis Virkon S (4 %). Formalin (1-2 %), natriumhydroxid (1-2 %) eller natriumhypoklorit (0,5 %) anges också kunna inaktivera viruset. Textil eller kläder som varit i kontakt med djuren ska tvättas i minst 60 grader.

Har kaninerna gått i hägn ska även marken betraktas som smittförande. Viruset överlever länge i miljön och man bör inte använda området på ett par månader.

Avlidna kaniner ska hanteras och undanskaffas på sådant sätt att smittspridning inte kan ske. Exempelvis genom bränning eller nedgrävning på lämplig plats och så djupt att inte räven kan gräva upp den.

Kaniner som varit infekterade men som tillfrisknat kan sprida viruset under en längre tid. Exakt hur länge är inte fastställt men föreningen rekommenderar att man inte ska sälja eller köpa djur inom minst två månader efter att sista kaninen dött alternativt tillfrisknat. Har man sålt kaniner i nära anslutning till sjukdomsutbrott bör man kontakta köpare och informera om detta.

Mer information

För mer information om sjukdomen hänvisar vi till Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA): <https://www.sva.se/djurhalsa/djursjukdomar-a-o/kaningulsot/>

Fastställt av Föreningen Gotlandskaninens styrelse, november 2016.
Uppdaterad 2023

Version juni 2023

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Rabbit viral hemorrhagic disease (RVHD)

RVHD, eller kaningulsot som vi ofta kallar sjukdomen, har på senare år blivit ett stort och svårt hot mot kaninaveln i områden där smittan finns. Styrelsen i Föreningen Gotlandskaninen har därför gjort denna folder till vägledning.

RVHD orsakas av ett virus. Sjukdomen drabbar både vilda och tama kaniner. Den är mycket smittsam och sprids via direktkontakt mellan kaniner eller indirekt kontakt via exempelvis foder, redskap eller insekter som kontamineras med urin, avföring eller saliv från infekterade kaniner. Viruset är tåligt och klarar både höga temperaturer och frysning och kan överleva i miljön i flera månader.

Det finns två kända varianter av kaningulsot i Sverige: **Klassisk RVHD** och **RVHD typ 2**. RVHD typ 2 upptäcktes så sent som 2010 i Frankrike och har orsakat sjukdomsutbrott i Sverige sedan 2011.

Kaningulsoten är utbredd i södra Sverige (inklusive Gotland och Öland) och har successivt spridit sig norrut till Mälardalen och Uppland. Det hittills nordligaste fallet har bekräftats i Gävleborgs län. Vildkaniner är reservoar för sjukdomen vilket gör att utbrott framförallt ses i områden där vildkaniner finns.

Viruset angriper huvudsakligen lever, lungor och mjälte. Vid obduktion kan en förstorad, skör och ibland missfärgad (blek/gulgrå) lever ses. Mjälten är även den större än normalt. Luftstrupen kan vara fylld med rött skum och ha ovanligt röda slemhinnor. Lungorna upplevs ofta kompaktare och tyngre än normalt (vätskefyllda) och kan ha lokala eller utbredda blödningar. Blödningar kan även ses i njurar och tarmkanal.

De kliniska symtomen skiljer sig något åt mellan de två olika sjukdomstyperna.

Klassisk RVHD

Klassisk RVHD har generellt sett ett snabbt förlopp. Det tar ofta endast 1-4 dagar från det att kaninen smittas tills dess att symtom utvecklas.

Sjukdomen kan utvecklas på tre olika sätt: **perakut**, **akut** och **subakut**. När sjukdomen först kommer till ett område/kaningård där smittan inte funnits tidigare har sjukdomen en mycket hög dödlighet och majoriteterna av kaninerna dör plötsligt utan att ha uppvisat några symtom (**perakut** form).

I de **akuta** fallen kan kaniner uppvisa symtom som matvägran, apati, feber och neurologiska symtom samt ökad andningsfrekvens eller svårigheter att andas. Näsblod kan även förekomma. Dödligheten är mycket hög men det kan ta upp mot 0,5-1,5 dygn innan kaninen avlider. Vissa kaniner kan uppvisa mildare symtom och kan överleva ett par veckor eller till och överleva sjukdomen helt (**subakut**/kronisk form). Enstaka kaniner förefaller även vara resistenta mot sjukdomen och insjuknar inte.

Kaniner under två månaders ålder är inte lika mottagliga för sjukdomen. De kan dock smittas och bära och sprida viruset trots att de inte uppvisar kliniska tecken på sjukdom. Kaniner som överlevt sjukdom och de som blivit smittade, men inte utvecklat sjukdom, blir immuna.

RVHD typ 2

Eftersom sjukdomstypen är relativt sett ny är kunskapen är fortfarande begränsad. Vissa stammar av RVHD typ 2 har ett långsammare förlopp jämfört med den klassiska varianten. Det är även vanligare med subkliniska och kroniska former som inte resulterar i dödsfall. Studier tyder även på att denna typ har en större tendens att orsaka utdragna förlopp med viktnedgång och gulsot (på grund av kroniska leverskador). RVHD typ 2 har även konfirmerats hos så unga kaniner som 4 veckor, vilket sällan ses i den klassiska formen. RVHD typ 2 kan även smitta fälthare och skogshare.

Vaccination

Det finns inget botmedel mot sjukdomen. Om man bor i riskområden kan man skydda sin kaningård genom att vaccinera sina djur.

Det finns flera olika vaccin mot RVHD på marknaden. Det varierar mellan olika vaccinnärken huruvida de är verksamma mot en eller bägge typerna av RVHD samt om det även ger skydd mot virussjukdomen myxomatosis (kaninpest).

Ett vaccin som ofta används är Nobivac Myxo-RHD Plus. Det är ett kombinationsvaccin som ger skydd mot bägge typerna av RVHD samt mot myxomatosis.

Vaccinet kan ges till kaniner från fem veckors ålder. Kaniner har skydd från och med runt tre veckor efter vaccination och skyddet varar i cirka ett års tid. Kaniner behöver alltså vaccineras årligen för fullgott skydd. Vaccinet minskar dödligheten och kliniska symtom av sjukdomarna.

Bieffekter som kan observeras efter vaccinering är en övergående lokal svullnad vid injektionsstället. I mycket sällsynta fall kan kvarvarande eller större lokala reaktioner ses liksom lindriga kliniska tecken på myxomatosis vid vaccination med Nobivac Myxo-RHD Plus. Vaccinerna har ingen karenstid för slaktdjur.

Hör med din lokala veterinär gällande lämplig vaccinationsplan och vilka sjukdomar som deras vaccin ger skydd mot.

Observera att vaccinering inte ger 100 % skydd mot sjukdomarna. Det är fortfarande viktigt att följa föreningens rekommendationer i dokumentet ”Riktlinjer för att motverka spridning av sjukdomar”.

Vid misstänkt eller konfirmerad smitta i kaningården

Om man misstänker att kaningården drabbats av RVHD bör avlidna kaniner skickas för obduktion till SVA (Statens Veterinärmedicinska Anstalt) för att bekräfta misstanken. Kontakta SVA för aktuella instruktioner kring provtagning, förpackning, inlämning och adress. Tel: 018-67 40 00. www.sva.se. Döda djur ska hållas kyllda, inte frysta, fram till en eventuell obduktion.

För godkända genbanker bekostar Föreningen Gotlandskaninen hälften av obduktionskostnaden (inkl. eventuella fraktkostnader).